

ROK SLOVENSKEHO DIZAJNU

Slovenský inštitút vo Varšave v spolupráci so Slovenským centrom dizajnu predstavuje novú rubriku, prostredníctvom ktorej budeme každý mesiac prezentovať jedinečné diela slovenského dizajnu. Počas celého roku 2021 postupne predstavíme 12 jedinečných diel.

Prototyp telefónneho prístroja pre národný podnik Tesla Liptovský Hrádok. Sochár Bohumír Prihel sa v roku 1975 zúčastnil súťaže o nové tvarové riešenie telefónnych prístrojov, ktorú v spolupráci s Inštitútom priemyselného dizajnu zorganizoval národný podnik Tesla Liptovský Hrádok. Typ číslo 1 je tvarovo najzaujímavejším z 3 modelov, ktoré Prihel vyhotovil v mierke 1:1. Telo telefónu je odliate zo sadry, ostatné časti sú použité z dostupných telefónnych prístrojov. Čiernobiely telefón pôsobí dodnes veľmi originálne, expresívne a zároveň tvarovo vyvážené. Netradičný a pritom funkčný dizajn však podnikovú komisiu nepresvedčil a z množstva návrhov od rôznych výtvarníkov a dizajnérov sa nakoniec žiaden vo výrobe nerealizoval.

Modely čakali celých 40 rokov v pivničných priestoroch ateliéru, kým sa vďaka synovi Bohumíra Prihela, sklárskemu výtvarníkovi Drahomírovi Prihelovi, dostali do depozitárov Slovenského múzea dizajnu ako dary. Odvtedy sa na mnohých výstavách dizajnu tešia veľkému záujmu odbornej i laickej verejnosti.

**S L O V E N S K É
C E N T R U M
D I Z A J N U**

www.scd.sk

SLOVENSKÉ OSOBNOSTI

JANKO MATÚŠKA

Slovenský básnik, spisovateľ a autor slovenskej národnej hymny sa narodil 10. januára 1821 v Dolnom Kubíne. V rokoch 1839-1844 študoval teológiu na evanjelickom lýceu v Bratislave (vtedy Pressburg). Tu sa stal členom ústavu slovenskej reči a literatúry a začal sa venovať písaniu básní. Jeho literárna aktivita úzko súvisela v národno-oslobodzovacím hnutí, ktoré viedol Juraj Palkovič a Ľudovít Štúr. V tomto turbulentnom období však na každého, kto sa zapojil do národného hnutia čakalo prenasledovanie, tresty a neistá budúcnosť. V roku 1844 dostal Štúr zákaz prednášať a onedlho mu prišla aj výpoveď. Janko Matúška to nesmierne trápilo a tak sa s ďalšími 21 študentmi rozhodol z lýcea odísť. Frustráciu zmiešanú so smútkom a hnevom vložil do básne *Nad Tatrou sa blýska*, ktorú zložil 5. marca 1844 a sprevádzala smútiacu delegáciu smerujúcu do Levoče. Text napísal na melódiu slovenskej ľudovej piesne *Kopala studienku*. Pieseň sa neskôr stala najobľúbenejšou piesňou národno-oslobodzovacieho hnutia Štúrovcov.

Báseň mala pôvodne šesť strof, neskôr bola upravená a skrátená na štyri. V roku 1918 sa prvá strofa stala súčasťou československej štátnej hymny a od vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 sú prvé upravené strofy slovenskou štátnou hymnou.

Janko Matúška sa v roku 1844 vrátil na Oravu a zomrel deň po svojich narodeninách 11. januára 1877 v rodnom Dolnom Kubíne.

10. januára 2021 oslávil 200. výročie svojho narodenia. Mestská televízia v jeho rodnom Dolnom Kubíne pri tejto príležitosti pripravila špeciálnu verziu slovenskej štátnej hymny, ktorú zaspievali Sima Martausová a Mišo Bodnár. Môžete si ju vypočuť na našom FB profile.

PRIPRAVUJEME

Výstava „Oravský hrad, Oravská lesná železnica – unikáty Slovenska“ v Krakove

Od 12. februára, od 18 hod., bude v priestoroch Galérie slovenského umenia Spolku Slovákov v Poľsku, v Krakove sprístupnená výstava „Oravský hrad, Oravská lesná železnica – unikáty Slovenska“. Výstava prezentuje dominantu regiónu Orava – Oravský hrad, ktorý sa nachádza v obci Oravský Podzámok a je najväčšou turistickou atrakciou tohto regiónu. Zároveň je na spomenutej výstave prezentovaný aj iný oravský unikát a to Oravská lesná železnica, ktorá je jednou z mála takýchto úzkorozchodných lesných železníc na svete.

Dyrektor Instytutu Słowackiego w Warszawie
Adrián Kromka
 Sekretarz generalny Towarzystwa Słowaków w Polsce
Ludomir Molitoris
 Dyrektor Muzeum Orawskiego P. O. Hviezdosława w Dolnym Kubinie
Mária Jagnešáková
 serdecznie zapraszają na wystawę

**ZAMEK ORAWSKI,
 ORAWSKA KOLEJKA LEŚNA - SKARBY SŁOWACJI**

która będzie otwarta od
12 lutego 2021 r. od godz. 18:00
 w Galerii Sztuki Słowackiej Towarzystwa Słowaków w Polsce, ul. św. Filipa 7, Kraków

Výstava „Od Vyšehradu do Vyšehradu“ v meste Kielce

15. februára, od 14 hod. bude v krásnych priestoroch Kláštora Karczówka, v meste Kielce sprístupnená výstava „Od Vyšehradu do Vyšehradu“. Výstava je spoločným projektom archívov zo všetkých krajín Vyšehradskej štvorky, ktorý ukazuje spoluprácu krajín V4 – Slovenska, Poľska, Česka a Maďarska – od stredovekého stretnutia panovníkov Česka, Poľska a Maďarska v roku 1335 vo Vyšehrade, po súčasnosť. Výstava bola prezentovaná vo všetkých parlamentoch krajín V4. Slovenský inštitút vo Varšave ju prezentuje na viacerých miestach v Poľsku.

Od Wyszehradu do Wyszehradu
 która będzie otwarta od
15 lutego 2021 r. o godz. 14:00 w Klasztorze Karczówka, Kielce
 Pod patronatem honorowym Prezydenta Miasta Kielce Bogdana Wenty
 Patronat medialny TVP3 Kielce

Organizatorzy i współorganizatorzy:
 Instytut Słowacki w Warszawie, PAN, Karczówka, Kielce, DAVINCI HOTEL RESTAURACJA, PROGRESS, TVP3 KIELCE

PRIPRAVUJEME

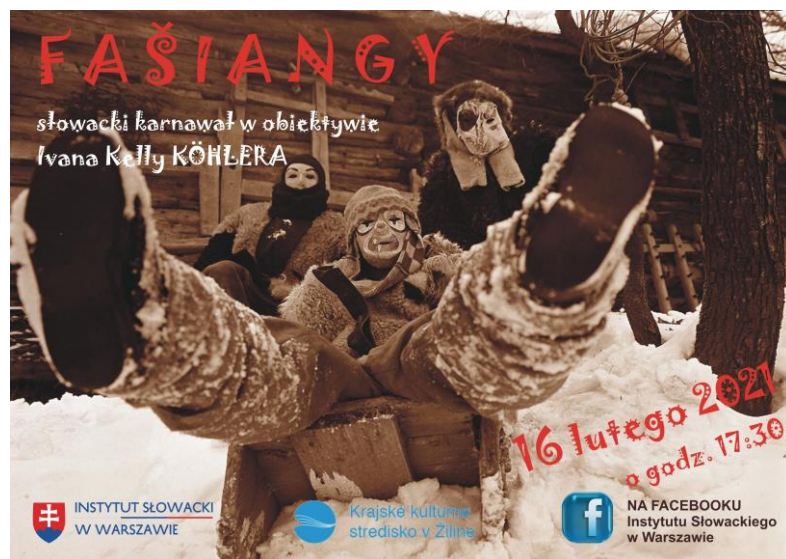
FAŠIANGY NA SLOVENSKU

objektívom

Ivana Kelly KÖHLERA

Virtuálna prehliadka z tvorby umeleckého fotografa, organizatora fašiangov na Slovensku Ivana Kelly KÖHLERA – 16. februára 2021 o 17.30 hod. na facebooku Slovenského inštitútu vo Varšave.

SRDEČNE POZÝVAME !

TURISTIKA

GOTICKÁ CESTA

Gotická cesta je združenie, ktoré sa snaží o záchranu a propagáciu vzácných stredovekých kostolov na Gemeri, regióne na juhu stredného Slovenska. Gemer bol bohatým regiónom najmä v stredoveku, vďaka ťažbe železnej rudy a bol tiež prezývaný "železné srdce Uhorska," kedy vznikli kostoly so vzácnymi stredovekými freskami. Tieto nástenné maľby mali inšpiráciu v Taliansku a prvé boli vytvorené priamo talianskymi majstrami z Giottovej školy. Združenie Gotická cesta vytvorilo mapu 4 okruhov (trás) po ktorých sa môžu návštevníci vydať objavovať vzácné dedičstvo v tomto výnimočne autentickom regióne. Každoročne tiež Gotická cesta organizuje komentované prehliadky kostolov s kvalitným kultúrnym programom. Ani toto leto nebude výnimkou a návštevníci sa môžu tešiť na viacero zaujímavých podujatí.

Viac informácií na gotickacesta.sk